

De fruittuin en bloementuin overheersen in de 19de eeuw

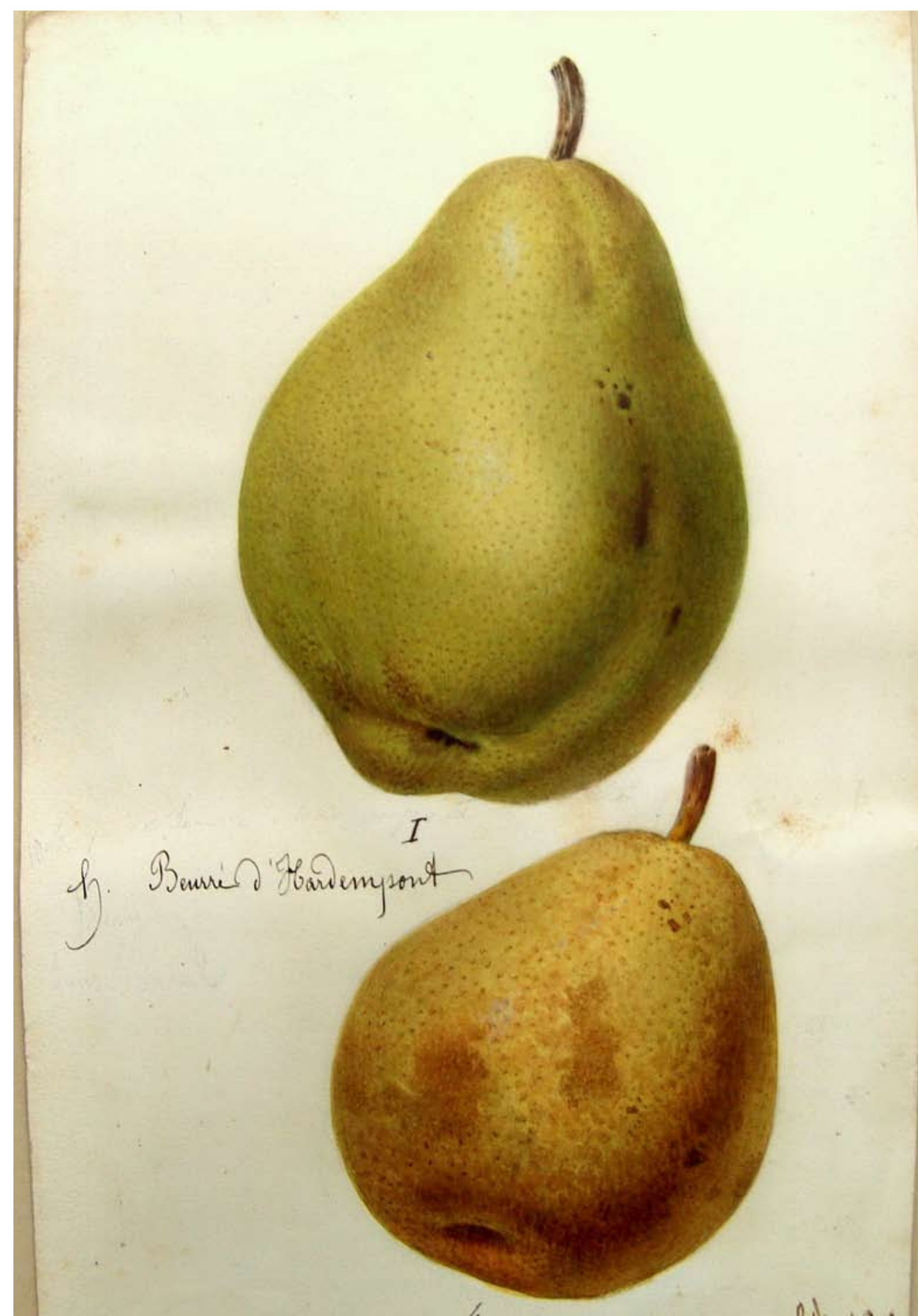
Dit is de gouden eeuw van de pomologie, in België alleen reeds ontstaan niet minder dan 1100 nieuwe perenvariëteiten. Onder Engelse invloed komt ook de bloementuin in zijn verschillende vormen sterk in zwang.

Honderden nieuwe pomologische variëteiten zullen het daglicht zien in deze gouden eeuw van de fruittuin. Boomgaarden zijn niet langer het voorrecht van de 'happy few' op grote domeinen, overal duiken liefhebbersverenigingen op, talrijke publicaties verschijnen en de fruittuin wordt hét paradepaardje van de enthousiaste tuinder. Twee van de meest getalenteerde pioniers pomologen waren de Belgen: priester Nicolas de Hardenpont (1705-1774) uit Bergen en Brusselaar Jean-Baptiste van Mons (1765-1842). De Hardenpont introduceerde als eerste de zalig in de mond 'smeltende' peren zoals daar zijn o.a. 'Beurré d'Hardenpont', 'Beurré d'Arenberg', 'Délíce d'Hardenpont' enz... In de boomkwekerij La Fidélité te Brussel zien onder impuls van JB van Mons niet minder dan 500 nieuwe perenvariëteiten het levenslicht, tegen 1815 staan in deze kwekerij niet minder dan tachtigduizend moederstammen bij elkaar op bijna 300 ha: de grootste collectie ter wereld! Tegen het eind van de eeuw bestaan er in België niet minder dan 1100 perenvariëteiten verspreid over het Land van Herve, Henegouwen, Heuvels van Oost-Vlaanderen, Condroz, Meetjesland, Voerstreek, Klein Brabant, Waasland....

Helaas zouden in de eerste helft van de 20ste eeuw onder druk van mechanisatie en productiviteit vele hoogstamboomgaarden gerooid worden en vervangen worden een kleine selectie productievere laagstambomen, met een enorme verarming tot gevolg. Dankzij de enorme inspanningen van verzamelaars liefhebbers, overheidsinstellingen en de Nationale Boomgaardenstichting is op vandaag een belangrijk deel van het eens zo rijke en gevarieerde fruitboomaureaal teruggewonnen.

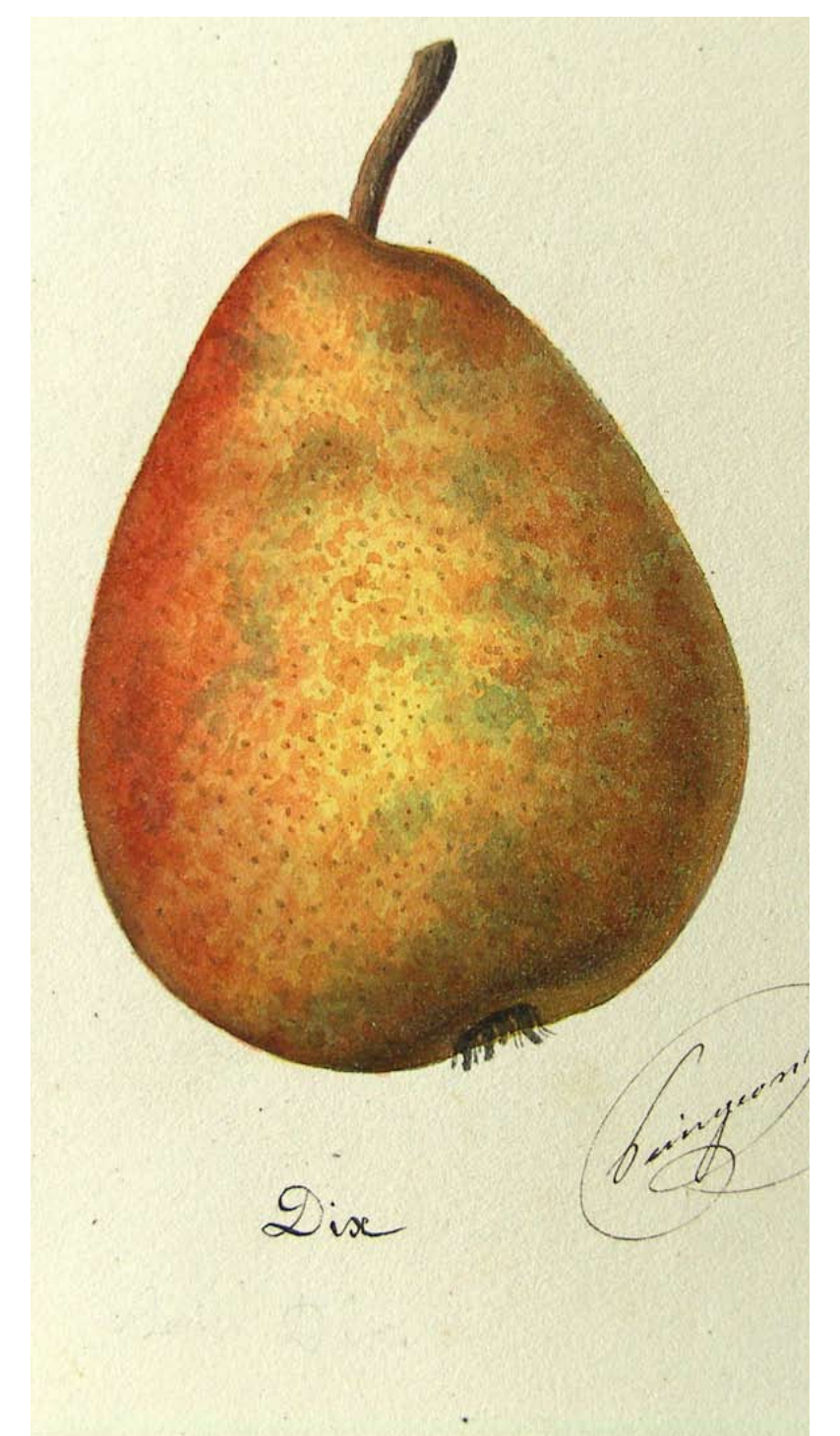
Botanische illustraties van Pierre-Joseph Redouté (1759-1840) geboren in 1759 in Saint-Hubert in België. Maakte zich een eigen techniek meester, bijgenaamd de 'stippeltechniek' en werd ook vaak 'le Raphaël des fleurs' genoemd.

Beurré d'Hardenpont: komt reeds in 1759 voor, helder wit, zacht, zeer saprijk, boterachtig, zeer verheven, aangenaam en verfrisschend

Beurré of Doyenne de Mérode, door Van Mons in 1819 naar prins de Mérode genoemd, middelgrote vruchten, wit en sappig vruchtvlees

Peer 'Dix' verkregen door Antoine Dieudonné uit Enghien in 1850. Afbeelding van A. Leroy "Dictionnaire de pomologie"

Sterappel of Sterreinetten, 1830 afkomstig uit Limburg, licht rood gekleurd vruchtvlees, zachtzuur, speciaal aroma.

Onder voornamelijk Engels impuls veroveren allerlei bloemen (vaste planten, traditionele, exotische) onze tuinen, diverse nieuwe modellen van bloementuinen worden voorgesteld: 'de border, select flower garden, changeable flower garden en de botanic flower garden'. Ook rozen komen erg in de mode, door de import van rozen uit China (Rosa Chinensis) die langer bloeien en de hieruit gekweekte hybriden ontstaan talloze nieuwe variëteiten. Het tijdperk van de rozenveredelaars breekt aan. In diverse steden worden ook plantentuinen opgericht (Gent- Leuven- Luik- Antwerpen), de 'hortus Gandanensis' wordt het eerste tuinbouwcentrum van België. De Gentse plantentuin trekt botanici, apothekers, boomkwekers aan die er planten komen bestuderen en soms stekken verkrijgen van de meer dan 2000 aanwezige plantenvariëteiten. De **Gentse tuinbouw** onder impuls van pionier **Louis van Houtte** (1810-1876) zorgt voor een bloeiende handel van exotische soorten zoals azalea's, camelia's en begonia's. In **Wetteren** daarentegen ontstaat onder impuls van **Adolphe Papeleu** (1811-1859) de grootste Belgische Boomkwekerij voor fruit –en sierbomen. Wanneer hij in 1874 zijn bedrijf sluit nemen zijn werknemers de fakkel over en staan zo aan de wieg van de ook heden ten dage nog belangrijke Wetterse boomkwekerij sector.